

Działalność gospodarcza w krajach UE

Jak rozpocząć działalność gospodarczą na terenie jednego z krajów Unii Europejskiej? Jaka forma prawna: spółka czy oddział – jest korzystniejsza dla podmiotów niedysponujących dużym kapitałem? Czy nasze firmy nie będą traktowane po macoszemu? Pytania te są niezwykle istotne dla obywateli RP i przedsiębiorstw polskich myślących o prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie Wspólnot, a od odnalezienia na nie odpowiedzi zależeć będzie powodzenie ich przedsięwzięcia.

Przed wstąpieniem - Układ Europejski...

Podstawowe znaczenie w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Unii przez polskie podmioty mają postanowienia Układu Europejskiego, czyli Umowy o Stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi oraz ich państwami członkowskimi, która weszła w życie 1 lutego 1994 r. Układ ten przyznaje obywatelom naszego kraju prawo do zakładania firm na terenie krajów Unii Europejskiej. Stanowią o tym art. 44-54 IV części Układu.

Zgodnie z postanowieniami Układu firmę na terenie UE mogą założyć zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorstwa. Dla tych pierwszych oznacza to prawo do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej na zasadzie samozatrudnienia (czyli na własnych rachunek, bez prawa do poszukiwania pracy na rynku miejscowym). Mogą to być zarówno niewielkie warsztaty, jak i poważniejsze przedsięwzięcia. Firmom wolno zaś zakładać przedsiębiorstwa podległe, oddziały i agendy. „Podległe” oznacza w tym przypadku takie, które są pod kontrolą spółki-matki. Warto wiedzieć, że w postanowieniach Układu znalazły się wszystkie dziedziny działalności gospodarczej: przemysłowa, handlowa, usługowa, rzemieślnicza, a także działalność w zakresie wolnych zawodów.

Układ Europejski wyznacza tylko ogólne zasady podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez zagraniczne podmioty. W praktyce, dla polskiego przedsiębiorcy najistotniejsze znaczenie będą miały unormowania tego państwa członkowskiego, w którym zamierza on założyć swoją firmę, oddział czy przedstawicielstwo. Inne procedury rejestrowe, wymagane dokumenty, formy prawne to tylko przykładowe różnice.

Traktowanie narodowe...

Jednym z najważniejszych zobowiązań w sferze stosunków gospodarczych, wynikających z Układu Europejskiego, jest zasada traktowania narodowego. Co z niej wynika? Otóż jej istota sprowadza się do zobowiązania, że będą stosowane te same kryteria, odnoszące się do zakładania i prowadzenia firm na terytorium Polski lub innego z krajów Unii, w stosunku do obywateli i przedsiębiorstw reprezentujących obie strony Układu. Inaczej mówiąc, np. Niemcy czy Austrijacy z prawnego punktu widzenia powinni traktować firmę powołaną w ich kraju przez Polaka nie gorzej niż swoją własną.

Zatrudnianie pracowników..

Założenie firmy to kwestia podstawowa, z którą wiąże się problematyka zatrudnienia. Problematykę tę reguluje art. 52 Układu. Stanowi on o zatrudnieniu osób fizycznych, które tworzą personel kierowniczy i specjalistyczny, niezbędny do działania przedsiębiorstwa założonego przez podmiot zagraniczny na terytorium jednej ze stron Układu Europejskiego. Firmy takie mają prawo do bezpośredniego (a także przez jeden ze swoich oddziałów) zatrudnienia pracowników, którzy są obywatelami państwa pochodzenia przedsiębiorstwa macierzystego (tj. Polski lub innego z państw członkowskich Wspólnot), jeśli należą oni do kategorii tzw. personelu kluczowego.

Personel kluczowy firmy zatrudnia się zgodnie z przepisami prawa państwa, na terenie, którego działa przedsiębiorstwo. Trzeba także uwzględnić obowiązujące tam wymagania zawodowe (np. kwalifikacje czy wykształcenie).

Prowadzenie Jednolitego Rynku ograniczyło zakres stosowania postanowień Układu Europejskiego dotyczących zatrudnienia. Ograniczeniem jest definicja personelu kluczowego, określająca szczegółowo rodzaj stanowiska lub funkcji zajmowanej w

przedsiębiorstwie. Zatrudnienie wiąże się, bowiem ze staraniem się o uzyskanie pozwolenia na pobyt i pracę. Pracodawca musi wystąpić dla takiej osoby o zezwolenie na pracę, które wydają Rejonowe Urzędy Pracy. Zgodnie z ustaleniami Układu działalność takich przedsiębiorstw podlega prawu państwa, w którym są zakładane, więc muszą one uzyskać wszelkie wymagane zgody.

Kwestie zatrudnienia regulują przepisy prawa krajowego (obejmują także wymagania zawodowe, dotyczące np. kwalifikacji czy wykształcenia, obowiązujące na danym stanowisku) oraz postanowienia Układu.

Przymierzając się do otwarcia firmy w innym kraju Unii, musimy wiedzieć, że personel kluczowy obejmuje: § personel kierowniczy, do którego zalicza się członków dykcji i nadzoru (od dyrektora do kierownika działu czy sekcji) oraz wszystkie osoby spełniające funkcje nadzorcze i kontrolne, a także uprawnione do podejmowania decyzji kadrowych, tj. zatrudnienia i zwalniania pracowników (lub mające uprawnienia do wydawania zaleceń w kwestiach rekrutacji personelu), § osoby z wysokimi, specjalistycznymi i rzadko spotykanymi kwalifikacjami (np. wymagającymi szczególnej wiedzy technicznej) albo dysponujące umiejętnościami istotnymi w związku ze stosowaną techniką oraz sposobem zarządzania. Ważnym elementem definicji personelu kluczowego jest wymóg, zatrudnienia takiej osoby przez firmę macierzystą przynajmniej przez rok, przez oddelegowaniem jej do pracy w innym państwie.

Jak to wygląda w praktyce...

Układ Europejski wyznacza ogólne zasady otwierania i prowadzenia firm w krajach Wspólnoty. Tak naprawdę jednak istotne, z punktu widzenia polskich przedsiębiorców, są przepisy kraju, w którym chce się działać. Wyobraźmy sobie naszego przedsiębiorcę, który chce uruchomić filię swojej firmy, np. w Holandii. Prezentujemy wygodną formę stosowaną w większości krajów UE, która nie wymaga wnoszenia określonego, minimalnego wkładu, a jej założenie jest stosunkowo proste.

Podstawowym obowiązkiem jest rejestracja filii w regionalnej izbie handlowo-przemysłowej, odpowiedniej dla miejsca, w którym powstanie biuro, trzeba przynieść ze sobą: § wypełnione formularze (udostępniane przez izbę), prezentujące w szczególności firmę, jej zarząd oraz inne dane, m.in. wysokość planowanych nakładów na uruchomienie filii, § zaświadczenie o rejestracji firmy (w Polsce), potwierdzające prawo do prowadzenia określonej działalności, § bilans z ostatniego roku kalendarzowego, § pełnomocnictwo oraz dokument tożsamości osoby reprezentującej firmę, § statut filii, określający zakres jej działania, nazwę handlową oraz jej adres, § umowę dzierżawy pomieszczenia, przeznaczonego na siedzibę biura w Holandii, § zezwolenie na pobyt w Holandii dla osoby upoważnionej do reprezentowania interesów firmy (w praktyce izb handlowych do rejestracji nie jest potrzebne takie zezwolenie, jest ono jednak niezbędne do zatrudnienia osoby w przedstawicielstwie).

Dokumenty te powinny zostać przedstawione w oryginale (z wyjątkiem umowy najmu, dokumentów tożsamości oraz zezwolenia na pobyt) oraz w tłumaczeniu wykonanym przez tłumacza przysięgłego.

Najprościej byłoby, gdyby filię prowadził ktoś mieszkający już w Holandii. Jeśli jednak ma to być przedstawiciel z Polski, o zezwolenie na pobyt musi się on starać w ambasadzie holenderskiej w naszym kraju. Zgodnie z zasadami Układu polski przedsiębiorca może otrzymać taki dokument jedynie wtedy, gdy będzie prowadził działalność na zasadzie samozatrudnienia.

A teraz wyobraźmy sobie, że nasza firma, która już prowadzi filię w Holandii, chce założyć biuro informacyjne w Austrii. Aby ono powstało, musimy znaleźć najpierw miejscowego przedstawiciela. W urzędzie zatrudnienia składamy podanie, uzasadniające celowość jego utworzenia. Lokalny pracownik biura dołącza: § odpis dyplomu, § akt urodzenia (ew. akt małżeństwa), § dwa zdjęcia, § dowód zameldowania, § umowę wynajęcia biura, która nie musi być potwierdzona notarialnie (Uwaga! Biuro musi mieć powierzchnię minimum 30 m² na osobę).

Ponieważ placówka taka nie może prowadzić działalności handlowej i w całości będzie utrzymywana ze środków wyasygnowanych na ten cel przez polską firmę, należy także przedłożyć zaświadczenie o wysokości zarobków personelu.

Po złożeniu podania przyszedłszy szef biura musi wrócić do kraju i złożyć w Ambasadzie Austrii podanie o wizę pobytową. Placówka może rozpocząć działalność, jeśli otrzyma on wizę i zezwolenie na pracę. Na załatwienie formalności potrzeba ok. sześciu miesięcy.

To tylko przykłady, pokazujące rozbieżności przy uruchamianiu biura firmy w dwóch krajach Unii. Widać z nich wyraźnie, jak różnią się te procedury.

Dokładnych informacji na temat zakładania firm na terenie UE udzielają Wydziały Ekonomiczno-Handlowe działające przy polskich ambasadach. Informacje na ich temat można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy pod adresem www.mgpips.gov.pl. Informacjami służą także przedstawicielstwa dyplomatyczne państw UE.

Po wstąpieniu do Unii Europejskiej...

Dodatkowe przepisy dotyczące swobody prowadzenia działalności gospodarczej obowiązujące na terenie Unii Europejskiej, zostały ujęte w Traktacie Rzymskim oraz wielu dyrektywach Rady. Regulacje te umożliwiają uniezależnienie biznesu od granic państwowych, co można uznać za jedną z cech charakterystycznych dla rozwiniętej gospodarki rynkowej.

Działalność gospodarcza osób fizycznych i przedsiębiorstw regulowana jest przez prawa krajowe państw członkowskich Unii Europejskiej, Traktat Rzymski oraz Dyrektywy Rady.

Prawo wejścia i pobytu...

Nie ma definicji czy wykazu osób, które mogą korzystać ze swobody prowadzenia działalności gospodarczej. Artykuł 43 Traktatu Rzymskiego tłumaczy tylko, że obejmuje ona prawo dostępu do działalności na zasadach samozatrudnienia, jak również zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw. Muszą one jednak działać zgodnie z przepisami kraju, w którym są rejestrowane i z zastrzeżeniami postanowień dotyczących kapitału (różnych dla poszczególnych państw).

Podstawą prowadzenia przedsiębiorstwa we Wspólnocie jest tzw. prawo wejścia i pobytu na terytorium państwa członkowskiego. Co to oznacza? Zgodnie z Dyrektywą Rady Nr 73/184, odnoszącą się do pracowników samodzielnych, są to: § obywatele państwa członkowskiego, którzy osiedlili się (lub zamierzają to zrobić) w innym kraju Wspólnot, aby prowadzić tam działalność albo świadczyć usługi, § obywatele państw członkowskich, którzy zamierzają udać się do innego państwa członkowskiego, aby tam skorzystać z usług, § ich małżonkowie lub dzieci poniżej 21 roku życia, bez względu na przynależność państwową, § ich (bądź też małżonków) krewni wstępni i zstępni, będący na ich utrzymaniu bez względu na przynależność państwową, § osoby w/w mogą opuścić terytorium jednego z krajów UE i wyjechać do innego, okazując ważny paszport lub inny dokument tożsamości. Mają także prawo do karty pobytu ważnej przez 5 lat, którą można odnowić bez dodatkowych formalności.

Z kolei Dyrektywa Rady Nr 90/364 rozszerza prawo pobytu pracowników, obejmując osoby, które nie otrzymały takiego prawa na podstawie innych przepisów, zaś kolejna o numerze 90/365 dodaje do tej grupy osoby, które przestały prowadzić samodzielnie działalność gospodarczą na skutek niezdolności do pracy lub osiągnięcia wieku emerytalnego.

Zgodnie z artykułem 46 Traktatu derogacje, czyli odniesienia do przepisów państw członkowskich, ograniczające przepływ osób prowadzących działalność gospodarczą i osób świadczących usługi, obejmuje jedynie względy porządku, bezpieczeństwa oraz zdrowia publicznego. W kwestiach wątpliwości pomocne jest tu orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Dyskryminacja i dyplomy...

Zasadniczo na terenie Unii Europejskiej nikt nie powinien się spotkać z dyskryminacją ze względu na przynależność państwową. Mówi o tym wyraźnie artykuł 12 Traktatu, zakazując

tego typu praktyk. Z kolei artykuł 43 przewiduje, że wszelkie ograniczenia w zakresie swobody prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli jednego z państw członkowskich będą stopniowo znoszone w ciągu okresu przejściowego (obejmowały one niektóre państwa wstępujące do UE). Artykuł 53 zaś zabrania wprowadzania nowych ograniczeń.

Właśnie ze względu na nakaz równego traktowania, od obywateli Wspólnot, zamierzających zamieszkać w innym kraju w celu założenia własnej firmy lub świadczenia usług, nie można wymagać wyższych kwalifikacji, umiejętności lub świadectw niż od własnych obywateli. Czy to oznacza, że wejście Polski do Unii otworzyło przed nami szeroko drzwi do bezproblemowego prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Wspólnoty? Nie do końca. Z przepisów tych wynika, bowiem jednoznacznie, że obywatele Wspólnot mają zagwarantowane prawo do osiedlenia się w celu rozkręcenia biznesu lub świadczenia usług tylko wówczas, gdy spełniają warunki, których w danym kraju wymaga się od jego własnych obywateli. Muszą, więc posiadać, np. konieczne wykształcenie zawodowe, egzaminy, świadectwa lub dyplomy. A by sytuacja w tego typu sprawach była bardziej klarowna, Wspólnota zaczęła myśleć o systemie wzajemnego uznawania dyplomów oraz świadectw kwalifikacyjnych. Okazało się to niezwykle trudne i czasochłonne.

Stało się tak, dlatego że początkowo podjęto próbę wydawania rozporządzeń w sprawie uznania świadectw i dyplomów dla każdej grupy zawodowej. Jednak sukcesy odnotowano niemal wyłącznie w dziedzinie zawodów medycznych. Dzięki temu lekarze ogólni i specjaliści, pielęgniarki, położne oraz weterynarze mogą już od dawna pracować we wszystkich krajach członkowskich.

Wzajemne uznanie świadectw kwalifikacyjnych uzależnione jest wyłącznie od tego, czy spełnione są szczegółowo ustalone minimalne wymagania jakościowe i ilościowe, jeśli chodzi o wykształcenie. Porozumienie w tym względzie udało się Wspólnotom osiągnąć w wypadku farmaceutów i architektów.

W 1988 r. powstał system uznawania dyplomów wyższych uczelni, po co najmniej trzyletnim okresie studiów. W tym wypadku zrezygnowano z dopasowania programów akademickich. Uznano bowiem, że ktoś, kto w swoim kraju ojczystym lub kraju pochodzenia zdobył wykształcenie konieczne do wykonywania określonego zawodu, może zadowalająco spełniać swoją rolę także w innych państwach członkowskich.

Nie obyło się jednak bez „ale”. Otóż, nie sposób było nie zauważać różnic w wykształceniu akademickim (oraz obecnej w programach studiów specyfiki narodowej) i dlatego nowy system uznawania dyplomów Wspólnoty przewiduje: kursy dostosowawcze oraz ewentualne egzaminy i stawia wymaganie posiadania pewnej praktyki zawodowej.

Podobna koncepcja leży u podstaw przyjętej w 1992 r. wytycznej, w sprawie uznawania wszystkich zawodów niewymagających wyższego wykształcenia (w tym rzemieślniczych). Dotyczy to, m.in.: hotelarstwa, gastronomii, zawodów związanych z obsługą samochodów, z budownictwem, elektrotechniką, rolnictwem, ogrodnictwem, leśnictwem oraz przemysłem tekstylnym i odzieżowym. Na podstawie przygotowywanego przez Wspólnoty opisu zawodów i ich wymagań, pracownicy tych branż otrzymają przywilej honorowania ich kwalifikacji w państwach UE, co przekłada się na możliwość poszukiwania odpowiedniego zatrudnienia we wszystkich krajach członkowskich. Proces ujednoczenia wymagań kwalifikacyjnych zakończyć ma wprowadzenie europejskiej legitymacji zawodowej, dającej informacje o uprawnieniach jej właściciela.

Wolny wybór miejsca i formy działania...

Działalność gospodarczą osób prawnych reguluje art. 48 Traktatu Rzymskiego. Zgodnie z nim przez spółki lub przedsiębiorstwa rozumie się firmy zakładane według prawa cywilnego lub handlowego, łącznie ze spółdzielniami i innymi formami organizacyjnymi, z wyjątkiem tych, które nie prowadzą działalności nastawionej na zysk. Pojęcie przedsiębiorstwa potraktowano więc bardzo szeroko, gdyż jego zakresem objęto także podmioty nieposiadające osobowości prawnej.

Zgodnie z artykułem 48 Traktatu spółki lub przedsiębiorstwa utworzone zgodnie ustawodawstwem jednego z państw UE i mające statutową siedzibę, zarząd lub główne

przedsiębiorstwo na terenie Wspólnoty, mogą działać gdziekolwiek na jej terytorium. Dlatego też państwo, które będzie próbowało potraktować jakąś firmę inaczej tylko dlatego, że ma ono siedzibę w innym kraju członkowskim, dopuszcza się naruszenia zasady traktowania narodowego. Oznacza to, że osoby prawne (oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej) podlegają tym samym zasadom swobody przemieszczania się i prowadzenia działalności gospodarczej, co obywatele Wspólnoty. Co więcej, przedsiębiorcy mają także prawo do wyboru odpowiedniej formy prawnej dla prowadzenia działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim i ta swoboda nie może być ograniczona przez dyskryminujące przepisy podatkowe.

Zazwyczaj firmy prowadzą zagraniczną działalność gospodarczą poprzez swoje filie, oddziały lub agencje. Tak naprawdę wystarczy jednak przedstawicielstwo lub reprezentant przedsiębiorstwa - osoba fizyczna, działająca na własny rachunek, lecz w imieniu mocodawcy. A już zupełnie niezależnie od przepisów traktatowych dotyczących siedziby, firma mająca swoją kwaterę główną w jednym państwie członkowskim, ale wykonująca usługi w sektorze budowlanym (konstrukcyjnym) lub robót publicznych, ma prawo do swobodnego przemieszczania swoich pracowników na czas kontraktu na teren innego państwa, gdzie wykonuje zlecenie.

Jaka forma w jakim państwie...

Irlandia

Coraz więcej polskich przedsiębiorców zainteresowanych jest prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie Irlandii. Powodów jest wiele – szybki rozwój ekonomiczny Zielonej Wyspy, niskie podatki, a co za tym idzie, nadzieja na utworzenie przynoszącej spory dochód firmy. Jednym ze sposobów na zaistnienie polskiego przedsiębiorcy na irlandzkim rynku jest prowadzenie działalności w oparciu o specjalne pozwolenie, tzw. business permission.

W tym celu niezbędne są następujące dokumenty: § kopia ważnego paszportu, § zaświadczenie (registration certificate) o zarejestrowaniu na komisariacie policji (Garda), jeżeli wnioskodawca przebywa już na terenie Irlandii, § business plan, § zaświadczenie o niekaralności.

Należy je złożyć do: Immigration Division, Department of Justice, Equality & Law Reform, 72-76 St. Stephen's Green, Dublin 2.

Osoba ubiegająca się o business permission musi określić, w jakiej formie prawnej będzie prowadziła swoją działalność, wskazać, w jaki sposób przyczyni się do zwiększania konkurencyjności ekonomicznej i handlowej Irlandii, a także wyjaśnić, jak zamierza utrzymać siebie oraz swoją rodzinę. Organem wydającym pozwolenie jest Minister Sprawiedliwości (Minister of Justice, Equality and Law Reform). Przedsiębiorca powinien otrzymać business permission po upływie miesiąca od dostarczenia wszystkich niezbędnych dokumentów. Od negatywnej decyzji ministra przysługuje odwołanie. Pierwsze pozwolenie jest wydawane na okres 12 miesięcy, kolejne – do 5 lat.

Polski przedsiębiorca, poza założeniem firmy, ma jeszcze inne możliwości zaistnienia na irlandzkim rynku. Wykupienie irlandzkiego przedsiębiorstwa (koszt ok. 2000 – 3000 euro), założenie oddziału (koszt ok. 1500 euro), a także rejestracja polskiej firmy na irlandzki VAT to niektóre z nich.

Do najpopularniejszych form prowadzenia działalności należą spółka akcyjna (Private Company Limited by Shares) oraz spółka akcyjna z odpowiedzialnością ograniczoną gwarancją udziału kapitałowego (Private Company Limited by Guarantee Having a Share Capital). Odpowiedzialność jest ograniczona odpowiednio do sumy udziałów lub do sumy udziałów i do sumy, jaką udziałowcy zobowiązali się wnieść do wkłady kapitałowego w przypadku zakończenia działalności spółki. Przed dokonaniem wpisu w Biurze Rejestracyjnym Spółek (the Companies Registration Office) warto sprawdzić w Rejestrze Nazw Handlowych (The Business Names Register) oraz w Rejestrze Znaków Zastrzeżonych (the Trade Mark Register), czy wybrana przez nas nazwa nie została już wykorzystana. O rozpoczęciu działalności należy powiadomić Urząd Skarbowy (Tax Office) oraz Zakład

Ubezpieczeniowy. Irlandzkie przepisy przewidują ponadto obowiązek uruchomienia firmowego konta bankowego.

Portugalia

Portugalia to najdalej położony od Polski kraj Unii Europejskiej. Odległość oraz wolniejsze w porównaniu z innymi państwami członkowskimi tempo rozwoju gospodarczego to powody, dla których Portugalia jest zaniebawiana przez polskich przedsiębiorców. Kraj ten ma jednak duży potencjał ekonomiczny, a problemy związane z założeniem firmy ograniczono tu do minimum. Wszystkich formalności można dokonać jednym miejscem, w Centrum Formalności dla Przedsiębiorstw (Centro de Formalidades das Empresas). W zakresie czynności CFP znajduje się tworzenie następujących rodzajów spółek handlowych: § spółki udziałowe (spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), § spółki udziałowe jednoosobowe, § spółki akcyjne, spółki komandytowe, § spółki w imieniu zbiorowym.

Najczęściej spotykaną formą prowadzenie działalności są spółki udziałowe – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (sociedade por quotas). Minimalna wysokość kapitału zakładowego wynosi 5000 euro. Żaden z udziałów nie może być mniejszy niż 100 euro. Wspólnicy nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za długi spółki. Do zaspokojenia wierzycieli musi wystarczyć majątek własny firmy.

Aby zarejestrować spółkę, należy uzyskać zaświadczenie o dopuszczalności nazwy i tymczasową kartę z numerem identyfikacyjnym osoby prawnej (Cartão Provisório de Identificação de Pessoa Colectiva). W tym celu składa się odpowiedni wniosek do Gabinetu Krajowego Rejestru Osób Prawnych (RNPC). Koszt to ok. 40 euro. Kolejnym krokiem jest spisanie jawnego aktu notarialnego przez Biuro Notarialne i zadeklarowanie początku działalności w Gabinetcie Głównego Urzędu Podatkowego. Warto podkreślić, że przynajmniej na 24 godziny przed podpisaniem aktu notarialnego należy złożyć do depozytu bankowego dokument potwierdzający opłacenie kapitału zakładowego. Prawo nakłada też pewne obowiązki związane z legalizacją działalności na konkretne osoby. Przykładowo, jeden ze wspólników, dyrektor lub prawny przedstawiciel spółki ma obowiązek złożyć do Gabinetu Rejestru Handlowego podanie o wpis do Rejestru Handlowego, publikację w Dzienniku Rządowym i wpis do Krajowego Rejestru Osób Prawnych. W terminie 30 dni od daty rozpoczęcia działalności należy uzyskać wpis w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, a także w Kartotece Handlowo-Przemysłowej.

Hiszpania

Hiszpania jest jednym z ważniejszych partnerów gospodarczych Polski, a współpraca między krajami stale się rozwija. Ponadto, pod wieloma względami (liczba ludności, terytorium, podobne problemy ekonomiczne), Polska i Hiszpania są do siebie bardzo podobne. Nic więc dziwnego, że mimo dużej odległości dzielącej oba państwa wiele naszych firm próbuje szczęścia na hiszpańskim rynku.

Podstawowymi aktami regulującymi funkcjonowanie podmiotów gospodarczych są: kodeks handlowy, prawo spółek z o.o. oraz przepisy dotyczące rejestru handlowego. Wśród małych i średnich przedsiębiorców największym powodzeniem cieszy się spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Sociedad de Responsabilidad Limitada – SL). Prowadzenie działalności w formie spółki z o.o. pozwala na ograniczenie odpowiedzialności wspólników do wysokości wniesionych przez nich wkładów. Minimalny kapitał wynosi ok. 3000 euro. Musi on zostać wpłacony w całości w momencie utworzenia spółki.

Aby zarejestrować spółkę należy uzyskać z Centralnego Rejestru Handlowego zaświadczenia o możliwości posługiwania się nazwą firmy. Kolejnym krokiem jest złożenie wniosku o przydzielenie tymczasowego numeru identyfikacji podatkowej. Numer ten wydaje Urząd Skarbowy właściwy ze względu na siedzibę spółki. Przedsiębiorca ma także obowiązek otworzyć rachunek bankowy i wpłacić na niego kapitał spółki. Akt utworzenia spółki sporządza notariusz. W ciągu 30 dni od wydania dokumentu należy w urzędzie skarbowym złożyć opłatę stemplową w wysokości 1% kapitału spółki oraz dokonać rejestracji przedsiębiorstwa w Rejestrze Handlowym. Wysokość opłaty rejestracyjnej waha się od 1% do 0,005% kapitału przedsiębiorstwa (im większy kapitał tym mniejsza opłata). Następnym

etapem jest uzyskaniu stałego numeru identyfikacji podatkowej, rejestracja dla celów ubezpieczenia społecznego oraz dopełnienie obowiązków związanych z zatrudnieniem pracowników.

Wysokość podatku płaconego przez firmy określa ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Akt ten nakłada obowiązek podatkowy na podmioty, które zostały utworzone zgodnie z prawem hiszpańskim lub na terenie Hiszpanii znajduje się siedziba firmy lub jej zarządu. Podstawowa stawka podatkowa wynosi 35%. Jeżeli jednak wysokość zysku nie przekracza 90 152 euro, wówczas podatek zostaje obniżony do 30%.

Belgia

Stabilny, systematyczny rozwój to cechy charakterystyczne belgijskiej gospodarki. Mimo to polscy przedsiębiorcy rzadko decydują się na założenie firmy w tym kraju. Powód – wysokie podatki oraz złożona struktura administracyjna państwa, a co z tym idzie skomplikowane procedury związane z tworzeniem przedsiębiorstwa. Jednak osoba, która postanowi rozpocząć działalność gospodarczą na terenie Belgii, może wybierać spośród wielu konstrukcji prawnych.

Najprostszą formą jest spółka jednoosobowa (independant). Jej główne zalety to minimalny koszt związany z założeniem firmy, a także brak obowiązku posiadania wkładu kapitałowego w momencie rejestracji. Nieograniczona odpowiedzialność właściciela za długi spółki stanowi jednak bardzo poważną wadę tego przedsiębiorstwa. W razie upadłości spółki wierzyciel, dążąc do zaspokojenia swoich roszczeń, będzie mógł sięgnąć również do odrębnego majątku jej właściciela. Aby rozpocząć działalność przedsiębiorca musi uzyskać wizę pobytową w Ambasadzie Królestwa Belgii, wystąpić do Ministerstwa Klas Średnich i Rolnictwa, do Wydziału Zezwoleń Gospodarczych z prośbą o zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej, (uzyskanie tzw. attestation P.E.C.O.), dokonać wpisu do Rejestru Handlowego lub Rzemieślniczego, zarejestrować firmę w kasie ubezpieczeń społecznych dla pracowników niezależnych w ciągu 90 dni od rozpoczęcia działalności oraz w Biurze Kontroli VAT, otworzyć firmowe konto bankowe, zgłosić spółkę w zakładzie ubezpieczeń wzajemnych.

Każda osoba, zarówno fizyczna, jak i prawna, która zamierza prowadzić działalność wymagającą wpisu do rejestru handlowego lub rzemieślniczego, musi posiadać umiejętność wykonywania danego zawodu i znajomość zarządzania firmą. Chodzi tu przede wszystkim o wiadomości z zakresu prawa, handlu, rachunkowości i informatyki.

Bardziej złożoną formą prowadzenia działalności gospodarczej, zarówno, jeżeli chodzi o formalności, nakłady finansowe, jak i konieczność współdziałania z innymi osobami stanowią spółki prawa handlowego (jawne, komandytowe, akcyjne, akcyjno-komandytowe, z ograniczoną odpowiedzialnością) i cywilnego (stowarzyszenia nienastawione na zysk, stowarzyszenia chwilowe, europejskie ośrodki koordynacyjne). Największą popularnością wśród małych i średnich przedsiębiorców cieszy się spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W celu założenia takiej spółki należy dokonać następujących czynności formalnoprawnych: § złożyć u notariusza statut spółki, określający jej charakter i sposób działania, § przedstawić plan finansowy na pierwsze dwa lata, § założyć konto firmowe i przelać na rachunek spółki wymagany wkład pieniężny, § dokonać wpisu do Rejestru Handlowego.

Prawo belgijskie nie przewiduje żadnych ograniczeń dotyczących obywatelstwa udziałowców.

Poważną barierą dla określonych rodzajów działalności może okazać się również konieczność uzyskania licencji, zezwolenia, upoważnienia. Przykładowo, licencja obowiązuje na produkcję wyrobów mlecznych, przetwórstwo produktów rolnych i żywności, prowadzenie agencji podróży, agencji matrymonialnych, agencji nieruchomości, agencji pośrednictwa pracy typu interim (czasowej), hoteli, restauracji (serwujących alkohol), taksówek, szkółek nauki jazdy, sal gier, firm leasingowych, biur rachunkowych.

W Belgii obowiązują wysokie podatki. Podstawowa stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 39%, do tego należy jeszcze dodać 3-procentowy tzw. podatek kryzysowy (czasowy). Podatki mogą być płacone w Belgii lub w Polsce, zgodnie z podpisaną w Brukseli

w dniu 14 września 1976 r. umową o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku. Umowa weszła w życie 1 stycznia 1979 r. (Dz.U. z 1978 r. nr 24, poz. 109).

Holandia

W Holandii istnieje pełna swoboda prowadzenia działalności gospodarczej przez zagranicznych inwestorów. Prawo pozwala im zakładać firmy, takie jak spółka jawna (Vennotschap onder firma – VOF), spółka komandytowa (Commanditaire Vennootschap – CV), spółka partnerska (Maatschap). Cechą charakterystyczną tych podmiotów jest osobista odpowiedzialność przedsiębiorcy. Osoby fizyczne i prawne mogą ponadto tworzyć spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (Besloten Vennootschap – BV) oraz spółki akcyjne (Naamloze Vennootschap – NV).

Najbardziej atrakcyjna dla małych i średnich przedsiębiorców jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Może ona nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywaną. Ta forma prowadzenia działalności pozwala także na ograniczenie odpowiedzialności majątkowej wspólników do wysokości ich udziałów. Ponadto, wymagania dotyczące minimalnej wysokości kapitału zakładowego są znacznie mniejsze w przypadku BV (18 151 euro), niż w NV (45 378 euro).

Aby założyć Besloten Vennootschap konieczne jest sporządzenie przez notariusza umowy spółki w języku niderlandzkim. Założyciel nie musi być obecny przy podpisywaniu dokumentu, jeżeli w jego imieniu występuje pełnomocnik. Następnie należy dostarczyć umowę do Ministerstwa Sprawiedliwości (Het Ministerie van Justitie) w celu uzyskania oświadczenia o braku przeszkód do prowadzenia działalności gospodarczej. Ministerstwo sprawdza m.in., czy statut spółki jest zgodny z prawem. Kolejny krok to zgłoszenie firmy do rejestru handlowego w regionalnej Izbie Przemysłowo-Handlowej (Kamer van Koophandel) na tydzień przed planowanym rozpoczęciem działalności. Przed przystąpieniem do załatwiania formalności związanych z zalegalizowaniem podmiotu, warto sprawdzić w Rejestrze Nazw Handlowych, czy zaproponowane przez nas określenie spółki nie zostało już wcześniej wykorzystane.

Załatwienie wszystkich formalności zajmuje około dwóch miesięcy. Do momentu zarejestrowania BV działa na zasadach tymczasowych, do określenia formy prawnej w nazwie firmy dodaje się wówczas skrót „i.o” (in oprichting – „w trakcie zakładania”). Za czynności i zobowiązania podmiotu zaciągnięte w tym czasie odpowiada osobiście przedsiębiorca.

Z rozpoczęciem i prowadzeniem działalności gospodarczej wiążą się zawsze konkretne koszty. Od wpłaconego kapitału pobierany jest podatek w wysokości 0,55%. Ponadto, za uzyskanie z Ministerstwa Sprawiedliwości zaświadczenia o braku przeszkód do prowadzenia działalności trzeba zapłacić 90 euro. Należy także uwzględnić opłatę za spisanie aktu przez notariusza. Co więcej, każda firma zgłoszona do Izby Przemysłowo-Handlowej musi płacić coroczną składkę. Od zysku spółki pobierany jest podatek dochodowy od osób prawnych w wysokości 30% (dochód do 22 689 euro) lub 35% (dochód przekraczający tę kwotę). Jeżeli przedsiębiorca posiada więcej niż 5% udziałów w spółce BV, uznaje się go za posiadacza znacznego udziału w firmie. Płaci on wtedy podatek dochodowy w wysokości 25% wartości znacznego udziału. Starania o uzyskanie zezwolenia na pobyt w celu podjęcia działalności gospodarczej powinny być podejmowane za pośrednictwem Ambasady Królestwa Niderlandów w Warszawie.

Luksemburg

Luksemburg to najuboższy, lecz najbogatszy z krajów Unii Europejskiej. Wskaźnik bezrobocia nie przekracza tam 2,5%, inflacja wynosi zaledwie 2%. Na tle innych państw Wspólnoty Luksemburg uważany jest ponadto za raj podatkowy. Nic więc dziwnego, że osób chętnych do prowadzenia działalności gospodarczej na jego terenie jest z każdym rokiem coraz więcej.

Przedsiębiorca, który zdecyduje się założyć swoją firmę w Luksemburgu może działać jako podmiot jednoosobowy (s.a.r.l.), cooperative (maksymalnie siedmiu wspólników, ich udziały

są niezbywalne), association momentanée (joint venture, tworzona w konkretnym celu, nie posiada osobowości prawnej), także w formie spółki akcyjnej (société anonyme), czy cywilnej (société civile). Największym zainteresowaniem cieszą się jednak spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (société en commandite simple s.e.c.s.) i spółki partnerskie (société en nom collectif). Małe przedsiębiorstwa rodzinne oraz rzemieślnicze decydują się często na utworzenie spółki partnerskiej. Aby założyć société en nom collectif potrzeba co najmniej dwóch osób, posiadających zdolność do czynności prawnych. Wysokość podatku dochodowego, płaconego przez wspólników, zależy od ilości posiadanych przez nich udziałów. Prawo nie przewiduje obowiązku powoływania organu kontrolnego. Przed rozpoczęciem działalności konieczne jest sporządzenie umowy spółki. Największą popularnością wśród małych i średnich przedsiębiorców cieszy się spółka z o.o. Ta konstrukcja prawna wzorowana jest na prawie niemieckim. Przedsiębiorstwo ma własną nazwę. Wspólnicy muszą posiadać zdolność do czynności prawnych, a ich odpowiedzialność ograniczona jest wniesionym kapitałem. Nie ma wymogu istnienia organu kontrolnego.

Aby rozpocząć działalność należy złożyć wniosek w Ministerstwie do Spraw Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Urzędowe formularze dostępne są w Izbie Przemysłowo-Handlowej oraz w wyżej wspomnianym Ministerstwie (koszt ok. 25 euro). Rejestracji należy dokonać w ciągu miesiąca od utworzenia firmy.

Wnioskodawca musi udokumentować swoją stabilną sytuację finansową, a także przedstawić zaświadczenia potwierdzające jego kwalifikacje (np. dyplom ukończenia studiów). Cała procedura trwa około dwóch miesięcy. Kolejnym krokiem jest zgłoszenie firmy do właściwego miejscowo Urzędu Podatkowego, a w przypadku zatrudniania pracowników – także do Towarzystwa Ubezpieczeniowego.

Firmy płacą 20% albo 30% podatek od swoich dochodów oraz 4% podatek na fundusz dla bezrobotnych. W Luksemburgu obowiązuje najniższa stawka podatku VAT – 15%.

Grecja

Grecja to kraj, który ma dużo do zaoferowania zagranicznym przedsiębiorcom. Warto zwrócić uwagę na różnego rodzaju zachęty inwestycyjne. Przyznawanie grantów gotówkowych na pokrycie części wydatków inwestycyjnych lub biznesplanu, subsydiowanie oprocentowania kredytów średnio- i długoterminowych (nie krótszych niż 4-letnich), otrzymanych na pokrycie wspomaganych przez państwo wydatków inwestycyjnych, stosowanie ulg podatkowych to tylko przykładowe instrumenty, mające pomóc firmom w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Instytucją, której zadanie polega na dostarczaniu wszystkich niezbędnych informacji zagranicznym przedsiębiorcom, zainteresowanym inwestowaniem na rynku greckim oraz udzielaniu pomocy w kontaktach z sektorem publicznym jest Hellenic Center for Investment (ELKE).

Prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli innych państw na zasadzie samozatrudnienia uzależnione jest od uzyskania od władz stosownego zezwolenia. W tym celu należy złożyć w konsulacie Grecji w Warszawie wniosek wraz z dokładnym opisem planowanego przedsięwzięcia. Osoba, która otrzymała stosowny dokument, po przyjeździe do Grecji ma obowiązek stawić się w terminie 5 dni w Departamencie Zdrowia, aby wykonać niezbędne badania lekarskie. Pozwolenie wydawane jest na dwa lata, po upływie tego czasu może zostać przedłużone. Jeżeli przedsiębiorca spełni jeszcze inne przewidziane prawem warunki, ma szansę na uzyskanie pozwolenia na pobyt na czas nieokreślony.

Dużym powodzeniem wśród inwestorów cieszy się spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Na jej utworzenie decydują się z reguły podmioty niedysponujące dużym potencjałem finansowym. Warto podkreślić, że założycielami mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne. Minimalny kapitał zakładowy wynosi ok. 17 700 euro i musi być wniesiony w chwili rejestracji spółki. Aby założyć spółkę z o.o. należy: sporządzić statut w formie aktu notarialnego, złożyć dokument w Rejestrze Sądowym oraz opublikować w Gazecie Rządowej ogłoszenie o zarejestrowaniu. Następnym krokiem jest zgłoszenie przedsiębiorstwa do lokalnego Urzędu Podatkowego i Izby Przemysłowo-Handlowej. Z utworzeniem firmy wiążą się konkretne koszty. Opłata notarialna i skarbową to ok. 440 euro, zamieszczenia

informacji w dzienniku urzędowym – ok. 240 euro, rejestracja w Urzędzie Podatkowym – ok. 150 euro, Rejestr Sądowy – ok. 60 euro, rejestracja w Izbie Handlowo-Przemysłowej – ok. 90 euro.

Greckie prawo wymaga od wszystkich cudzoziemców, którzy chcą prowadzić działalność na terenie Grecji, przedstawienia dokumentu, potwierdzającego fakt zakupu nieruchomości albo wynajęcia lokalu, w którym planowana działalność będzie prowadzona.

Zagraniczne firmy mogą także zakładać na terenie Grecji swoje oddziały lub przedstawicielstwa.

Niemcy

Jest kilka sposobów na zaistnienie polskiego przedsiębiorcy na rynku niemieckim. Polskie firmy, które nie chcą bezpośrednio wchodzić na tamtejszy rynek (np. z uwagi na wysokie koszty założenia spółki czy też przyjętą strategię), często korzystają z pośrednictwa agenta handlowego.

W Niemczech agenci stanowią bardzo rozbudowaną i wyspecjalizowaną branżę. Obecnie działa ich ok. 60 tys., a ponad jedna trzecia powiązana jest z firmami zagranicznymi eksportującymi swoje towary na rynek niemiecki. Ponad 40% niemieckich agentów handlowych i firm agencyjnych posiada również swoje przedstawicielstwa za granicą. Zadaniem agenta w zamian za odpowiednią prowizję jest poszukiwanie nabywców dla oferowanych towarów czy usług. Agenci handlowi oferują najczęściej bardzo szeroki zakres usług, może to być np. akwizycja połączona ze zdobywaniem klientów, prowadząca do zawierania kontaktów handlowych; obserwacja i monitoring poczynań konkurencji; doradztwo techniczne; ochrona marki producenta; organizacja i realizacja logistyki itd. Sposobem na zaistnienie na niemieckim rynku może być również założenie przez zagranicznego przedsiębiorcę oddziału lub przedstawicielstwa. Te formy są znacznie tańsze od założenia samodzielnej spółki.

Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności w Niemczech jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Gesellschaft mit beschränkter Haftung – GmbH). Cieszy się ona również dużym uznaniem zagranicznych przedsiębiorców.

Podstawy prawne jej funkcjonowania określa ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, a także niemiecki kodeks handlowy. Największą zaletą niemieckiej spółki z o.o. jest duża jej elastyczność, szerokie możliwości dopasowania postanowień umowy spółki do rodzaju działalności i potrzeb wspólników – pozwala to na prowadzenie w tej formie zarówno niewielkich rodzinnych firm, jak i wielkich przedsiębiorstw. GmbH pozwala na wyłączenie osobistej odpowiedzialności wspólników i ograniczenie ponoszonego przez nich ryzyka związanego z działalnością spółki do wysokości wkładów. Jej utworzenie i funkcjonowanie jest jednocześnie dużo tańsze i wymaga mniejszych nakładów organizacyjnych niż utworzenie i funkcjonowanie spółki akcyjnej.

GmbH jest spółką kapitałową z własną osobowością prawną. Może zostać utworzona przez dowolną liczbę osób, dopuszczalne jest także utworzenie jednoosobowej spółki z o.o. Spółka może być utworzona prawie w każdym dopuszczalnym celu. Niemieckie ustawy wyłączają możliwość prowadzenia niektórych rodzajów działalności w formie spółki z o.o. (np. prowadzenie aptek). W GmbH nie mogą być umieszczane nazwiska osób, które nie są jej wspólnikami.

Wymagany kapitał zakładowy musi wynosić minimum 25 tys. euro. Minimalna wartość jednego udziału wynosi 100 euro.

Możliwe jest tworzenie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością poprzez wniesienie zarówno wkładów pieniężnych, jak i rzeczowych.

Utworzenie spółki z o.o. wymaga zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego. Umowa musi zostać podpisana przez wszystkich wspólników. W przypadku reprezentowania wspólnika przez pełnomocnika, pełnomocnictwo do utworzenia spółki musi mieć formę notarialną lub być notarialnie poświadczony. Nazwa spółki musi zawierać dodatek „mit beschränkter Haftung”.

Wniosek o rejestrację spółki musi być sporządzony i poświadczony przez notariusza. Do dokonania rejestracji spółki upoważniony jest zarządca spółki oraz notariusz, który

sporządził wniosek o rejestrację. Właściwy miejscowo jest sąd rejestrowy siedziby spółki (Amstgericht). Wniosek o rejestrację spółki zawiera m.in. oświadczenie zarządcy/ów o wniesieniu i postawieniu do dyspozycji wymaganych wkładów, oświadczenie zarządcy/ów o braku okoliczności uniemożliwiających ustanowienie tychże zarządców, określenie sposobu reprezentacji spółki przez zarządców. Wpis spółki do rejestru handlowego podlega ogłoszeniu przez sąd w formie publikacji w czasopiśmie „Bundesanzeiger” (wydawane przez Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości) oraz w co najmniej jednej z gazet. Po zarejestrowaniu spółki w rejestrze handlowym jeden egzemplarz wyciągu z rejestru powinien zostać złożony w urzędzie komunalnym, w którym zgłoszono podjęcie działalności zarobkowej przez spółkę.

Włochy

Działalność przedsiębiorstw we Włoszech regulowana jest przez kodeks prawa cywilnego. Najbardziej popularną formą organizacji biznesu dla firm średniej wielkości jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – societá a responsabilitá limitata – s.r.l. Kapitał s.r.l. jest podzielony na udziały, a odpowiedzialność udziałowców jest ograniczona do wniesionego kapitału.

Od 1993 r., pojedyncze podmioty mogą tworzyć prywatne spółki jednoudziałowe z ograniczoną odpowiedzialnością – s.r.l. socio unico. Wyłączny wspólnik ma ograniczoną odpowiedzialność pod warunkiem, że nie uczestniczy jako wyłączny wspólnik w innej spółce. Minimalny kapitał wymagany dla włoskiej spółki z o.o. wynosi minimum 10 000 euro, z których jedna trzecia musi być wpłacona przy rejestracji. Wkład kapitału może być pieniężny lub w aporcje. Wartość aportu jest wyceniana przez rzeczoznawcę, który z reguły jest przysięgłym rewidentem księgowym wyznaczanym przez sąd. W s.r.l. musi być przynajmniej dwóch udziałowców (z wyjątkiem s.r.l. socio unico – spółki jednoudziałowej), nie ma limitu maksymalnego. Nie ma żadnych wymagań odnośnie do narodowości ani zameldowania. Konieczny jest numer fiskalny, tzw. codice fiscale.

Zgodnie z włoskimi przepisami udziałowcy powinni się spotkać przynajmniej raz w roku, w ciągu 4 lub 6 miesięcy od daty zestawienia bilansu spółki, na zgromadzeniu zwyczajnym dla zatwierdzenia rozliczenia statutowego (sprawozdania finansowego). Udziałowcy mogą być reprezentowani per procura, ale nie może być ono udzielane dyrektorom, pracownikom czy rewidentom (audytorom) tej samej spółki, czy filii ani nawet banku. Kiedy zachodzi konieczność zmiany artykułu umowy spółki wymagana jest obecność notariusza.

We włoskiej spółce z o.o. istotną rolę odgrywa komisja rewizyjna (Collegio sindacale). Powołanie komisji rewizyjnej, składającej się z trzech rewidentów, jest obowiązkowe: § jeśli kapitał jest równy lub wyższy niż 100.000 euro, § jeśli jest to specjalnie zaznaczone w umowie spółki, § jeśli wielkość spółki – przez dwa kolejne okresy obrachunkowe – przekroczy następujące parametry: listy pracowników 50, obrót 4.906 milionów euro, aktywa 2.427 milionów euro.

Kadencja rewidentów zgodnie z umową trwa trzy lata, mogą oni być ponownie wybrani na zgromadzeniu udziałowców bez ograniczeń i nie mogą być usunięci bez ważnych powodów. Rewidenci są zobowiązani do uczestnictwa w walnych zgromadzeniach i zebraniach Rady Nadzorczej.

W przypadku działalności handlowej równie popularną formą jest spółka „in nome collettivo” – s.n.c. W spółce tej udziałowcy są wspólnie, pojedynczo i bez ograniczeń odpowiedzialni za długi spółki, w której nie jest wymagany kapitał minimalny. Porozumienie wspólników musi być spisane przez notariusza i podlega rejestracji. Nazwa spółki musi zawsze zawierać nazwisko jednego ze wspólników. Każdy wspólnik odpowiedzialny jest za zarządzanie firmą.

Innym sposobem na zaistnienie we Włoszech jest działalność w formie joint venture. Istnieją dwie formy prowadzenia tego typu działalności. Pierwsza to joint venture korporacyjne. Używane jest w handlu międzynarodowym dla stabilnej współpracy między dwoma lub więcej firmami za uprzednio ustalonym ogólnym porozumieniem (accordo quadro). Druga to joint venture czasowe (associazione temporanea di imprese). Często

zakładane przy przedsięwzięciach międzynarodowych lub dla przeprowadzenia kontraktów budowlanych spośród dwóch lub więcej spółek zobowiązanych wspólnym porozumieniem. Filie muszą być zarejestrowane w miejscowej Izbie Handlowej i w Rejestrze Przedsiębiorstw (Registro delle Imprese). Firma macierzysta jest odpowiedzialna za wszystkie zaciągnięte przez filię zobowiązania i musi uwzględniać w prowadzonej ewidencji oświadczenia roczne dotyczące filii oraz przekazywać je do Rejestru Przedsiębiorstw. Filia musi składać roczną deklarację podatkową u włoskich władz podatkowych. Oddziały firm zagranicznych płacą podatki na tych samych zasadach jak firmy włoskie. Muszą one spełniać zobowiązania rachunkowości, przygotowywać sprawozdania finansowe przewidziane przez statut, wypełniać oświadczenia podatkowe. Po zapłaceniu podatku dochodowego we Włoszech pozostałe zyski mogą być przekazane do firmy macierzystej.

Austria

Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności gospodarczej w Austrii jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Gesellschaft mit beschränkter Haftung).

Podstawą prawną dla tej formy spółki jest ustawa jeszcze z 1906 roku z późniejszymi zmianami. Spółka jest zakładana na podstawie umowy między wspólnikami (minimum dwoma) potwierdzonej notarialnie. Zostaje zarejestrowana we właściwym dla miejsca zamieszkania założycieli sądzie rejestrowym (Handelsgericht) i wpisana do rejestru handlowego (Handelsregister).

Kapitał założycielski w wypadku GmbH wynosi 35.000 euro, przy czym minimum połowa kwoty musi być wniesiona w gotówce, reszta w postaci aportu rzeczowego. Minimalna kwota udziału wynosi 70 euro. W przypadku gdy liczba udziałowców przekroczy 300 osób, zgromadzenie wspólników powinno powołać radę nadzorczą. Wniosek o rejestrację spółki, po sporządzeniu umowy spółki (umowa musi być przetłumaczona) powinien zawierać: § dane dotyczące wspólników; § nazwę i siedzibę spółki; § przedmiotowy zakres działalności; § rodzaj i wartość wkładów do kapitału zakładowego; § wycenę wkładów niepieniężnych; § reguły odstępowania udziałów; § datę rozpoczęcia działalności.

Koszty związane z założeniem spółki nie powinny przekroczyć 10-15% minimalnego kapitału zakładowego, okres załatwiania wszystkich formalności może trwać nawet i 6 miesięcy. Przy braku zezwolenia na prowadzenie określonej działalności należy zatrudnić obywatela austriackiego, który taką koncesję posiada.

Tańszym sposobem na zaistnienie na austriackim rynku jest założenie filii działającego w Polsce przedsiębiorstwa. Filia jednak nie posiada żadnej podmiotowości prawnej. Nie posiada również własnego kapitału zakładowego. Jeśli jednak została wyposażona w taki kapitał, to podlega on opodatkowaniu w wysokości 1 proc. kapitału. Nie dotyczy to jednakże zagranicznych spółek kapitałowych z siedzibą albo kierownictwem w UE. Filia ma obowiązek prowadzić stałą księgowość.

Samodzielną działalność produkcyjną bądź handlową można prowadzić w Austrii według regulacji zawartych w ustawie o działalności gospodarczej (Gewerbeordnung). Banki, ubezpieczenia, transport publiczny i koleje linowe działają według odrębnych przepisów.

Ustawa Gewerbeordnung wymienia 4 warunki, jakie trzeba spełnić, podejmując samodzielną działalność gospodarczą: § posiadanie obywatelstwa austriackiego lub kraju Europejskiego Obszaru Gospodarczego; § niekaralność; § pełnoletność; § posiadanie odpowiedniego miejsca lokalizacji działalności.

Potwierdzeniem prowadzenia działalności gospodarczej jest jej zgłoszenie w odpowiednim urzędzie dzielnicowym i uzyskanie tzw. Gewerbeschein.

Ustawa wyróżnia 4 rodzaje działalności: § działalność niepodlegającą żadnym ograniczeniom poza ww. warunkami (ok. tysiąca różnego rodzaju zawodów; wykonuje ją ok. 90% wszystkich prowadzących samodzielną działalność) § działalność rzemieślnicza (aby uzyskać Gewerbeschein, trzeba posiadać poświadczone kwalifikacje, tzw. Befähigungsnachweis) § działalność z poświadczonymi kwalifikacjami i praktyką, ale bez zezwolenia § działalność gospodarcza z kwalifikacjami, praktyką i zezwoleniem.

Francja

We francuskim systemie prawnym nie istnieje specjalna ustawa dotycząca spółek z kapitałem zagranicznym. Przedsiębiorstwo zagraniczne zamierzające inwestować na terenie Francji ma spory wachlarz możliwości, co do ukształtowania swojego statusu prawnego. Wybór jednej z nich zależy od strategii, rodzaju działalności firmy. Jedynie inwestycje powyżej 1.530.000 euro muszą być notyfikowane ministrowi gospodarki, finansów i przemysłu.

Najpopularniejszą formą działalności gospodarczej we Francji jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (société responsabilité limitée – SARL), zbliżona formą do polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółka ta z reguły posiada od 2 do 50 wspólników. Może także występować w formie spółki jednoosobowej (EURL, czyli entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée), gdzie jedynym wspólnikiem jest osoba fizyczna lub prawna. Wspólnicy spółki ponoszą odpowiedzialność za długi spółki do wysokości wniesionych wkładów (udziałów), jest to tzw. odpowiedzialność ograniczona. Zbycie udziałów jest dowolne chyba, że statut przewiduje np. prawo pierwokupu dla wspólników i/lub możliwość decydowania o wejściu nowych wspólników przez uchwałę podejmowaną kwalifikowaną większością głosów. Kapitał zakładowy wynosi minimalnie 7500 euro i musi być z góry wpłacony na konto spółki.

Spółka jest zarządzana przez jednego lub kilku dyrektorów (gérant), którzy nie muszą być wspólnikami. Natomiast jeżeli nie posiadają oni pozwolenia na pracę lub nie pełnią podobnej funkcji dyrektorskiej w innym kraju Unii Europejskiej, muszą najpierw uzyskać kartę handlowca. Dyrektor reprezentuje spółkę wobec osób trzecich. Dyrektor, który nie jest udziałowcem lub posiada mniej niż 50% udziałów, jest uważany za pracownika spółki i opłaca składki społeczne jak każda osoba wykonująca wolny zawód.

Istotnym elementem jest ustanowienie siedziby spółki. Należy więc znaleźć (np. za pośrednictwem agencji nieruchomości) odpowiedni lokal biurowy czy produkcyjny oraz podpisać umowę najmu lub umowę kupna. Kolejną czynnością jest sporządzenie i przyjęcie umowy spółki (statutu) oraz jej regulaminu wewnętrznego. Przygotowując statut spółki, który określa m.in. jej formę, nazwę (logo), należy sprawdzić we francuskim urzędzie patentowym (registre des marques), czy wybrana przez wspólników nazwa (logo) nie jest już wykorzystana.

Statut w zasadzie nie musi być potwierdzony notarialnie, lecz gdy w skład kapitału wnoszona jest w aportcie np. nieruchomość – to notarialne potwierdzenie jest wymagane. Dokumenty powinny być sporządzone w języku francuskim (lub np. dokumenty po polsku z tłumaczeniem na francuski sporządzonym przez tłumacza przysięgłego zarejestrowanego w sądzie). Przygotowana dokumentacja, w skład, której wchodzi m.in.: § statut i regulamin wewnętrzny spółki, § świadectwa niekaralności prezesa (członków zarządu) § umowa najmu (kupna) lokalu (lokali), § zaświadczenie o przelaniu kapitału, założycielskiego na konto spółki, § informacje dotyczące zarządcy, prezesa § zaświadczenie o opłaceniu publikacji ogłoszenia założeniu spółki w Dzienniku Oficjalnym Ogłoszeń Handlowych (BODAC). Wszelkie niezbędne do rejestracji spółki dokumenty składa się w CFE – Centrum Formalności Przedsiębiorstw między 30 a 15 dniem przed rozpoczęciem działalności. Rejestracja obowiązuje handlowców prowadzących działalność indywidualną i wszystkie spółki handlowe i cywilne, z wyjątkiem spółek cichych. Centrum istnieje praktycznie w każdym departamencie we Francji. Jest to specjalny oddział lokalnych izb handlowych, który zajmuje się formalnościami rejestracji spółek oraz wszelkich zmian związanych ze statutem lub zarządzaniem.

Wielka Brytania

Brytyjski system prawny różni się od tego, który obowiązuje w Europie kontynentalnej. Opiera się w głównej mierze na zasadach prawa precedensowego (common law), które mają zastosowanie również w zakresie prawa handlowego. Zagraniczni przedsiębiorcy, którzy chcą prowadzić działalność gospodarczą na rynku brytyjskim, mogą zakładać spółki zwykłe (partnerships) bądź spółki typu korporacyjnego (companies).

Spółka zwykła powstaje w wyniku zawarcia umowy, a jej konstrukcja wywodzi się z prawa precedensowego. Partnership nie posiada osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek

utworzonych na terenie Szkocji. Prawo ogranicza liczbę wspólników – zazwyczaj do 20 osób, wszyscy odpowiadają solidarnie za zobowiązania spółki. Odmianą tej formy prowadzenia działalności jest spółka zwykła z ograniczoną odpowiedzialnością części wspólników (limited partnership) – przypominająca uregulowaną w prawie polskim spółkę komandytową. Spółka ta podlega obowiązkowej rejestracji. Ta forma opiera się na prawie stanowionym – Partnership Act 1890 i Limited Partnership Act 1907 i podlega obowiązkowi rejestracji. W przypadku limited partnership występują dwie kategorie wspólników, tj.: general partners – są odpowiedzialni za prowadzenie spółki i jej zobowiązania bez ograniczeń, oraz limited partners – nie uczestniczą w zarządzaniu spółką, a ich odpowiedzialność jest ograniczona do wysokości wkładów kapitałowych.

Inny charakter mają spółki typu korporacyjnego (powstałe w następstwie procedury inkorporacyjnej). Tworzone są na podstawie Aktu Królewskiego (incorporated by Royal Charter) lub parlamentarnego (Companies Act 1989). Uzyskują one osobowość prawną przez wpis do rejestru prowadzonego przez Companies House (urząd rejestrowy).

Najpopularniejszą formą jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (limited company), której udziałowcy odpowiadają za zobowiązania do wysokości udziałów lub gwarancji. W przypadku likwidacji spółki lub jej niewypłacalności udziałowcy są zobowiązani do uzupełnienia funduszy spółki przez wniesienie należnych i niespłaconych dotychczas udziałów.

Rejestracją spółek prawa handlowego z terenu Anglii, Szkocji i Walii zajmuje się brytyjski urząd rejestrowy – Companies House. To agenda rządowa działająca przy Ministerstwie Handlu i Przemysłu. Główna jej siedziba usytuowana jest w Cardiff, natomiast terenowe biura i oddziały znajdują się w Leeds, Birmingham, Edynburgu, Manchester i Glasgow. Spółki prawa handlowego posiadające adres rejestrowy na terenie Anglii i Walii mają obowiązek rejestrowania się w Cardiff, zaś spółki z terenu Szkocji w Edynburgu. Firmy muszą przekazywać do urzędu rejestrowego informacje o wszelkich zachodzących w nich zmianach, np. formy prawnej przedsiębiorstwa.

Zadaniem brytyjskiego urzędu rejestracji jest również zbieranie informacji o zarejestrowanych firmach, również pod kątem ich sytuacji finansowej. Podstawowe dane o firmie (także ostatnie sprawozdanie finansowe) są jawne i mogą być udostępniane nieodpłatnie.

Przedsiębiorcy mogą również wybrać mniej kosztowną formę działalności – oddział, który będzie działał w imieniu firmy-matki.

Oddziały muszą zatrudnić jedną osobę zamieszkałą w Wielkiej Brytanii, która będzie uprawniona do określonych czynności prawnych w imieniu przedsiębiorstwa macierzystego. W przypadku firm spoza terytorium UE ważne jest również przedstawienie w urzędzie rejestracyjnym informacji na temat: prawa, według którego firma macierzysta jest zarejestrowana, okresu sprawozdawczości finansowej i dostępności informacji, adresu firmy macierzystej, wielkości kapitału, pełnomocnictw itd.

Poza tym Companies House musi być informowany o wszelkich zmianach aktu założycielskiego firmy macierzystej, jej nazwy, składu zarządu, adresu osoby uprawnionej do podejmowania czynności prawnych w jej imieniu oraz zmiany charakteru działalności.

Zagraniczne przedsiębiorstwa mogą zdecydować się również na przedstawicielstwo. Zakres jego działalności jest jednak ograniczony. Przedstawicielstwo spełnia przede wszystkim funkcje doradcze dla firmy macierzystej w zakresie marketingu, prowadzenia działalności promocyjnej, utrzymywania kontaktów z klientami, przesyłania informacji oraz przyjmowania reklamacji.

Przedstawicielstwo nie ma prawa zawierania umów ani prowadzenia działalności gospodarczej we własnym imieniu.

Opracowanie: Biuro Inicjatyw Europejskich